

เทศน์เช้า วันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๔

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อากาศร้อน อากาศหนาว เรากระทบได้ เรารู้ได้ เพราะมันเป็นสิ่งที่ทุกคนสัมผัสได้ ความสัมผัสของมันเราจะต้องหาเครื่องป้องกัน ร้อนนักเราก็หาที่พอนคลายของเรา หนาวนักเราก็ต้องหาเครื่องนุ่งห่มเพื่อบรรเทา สิ่งนี้เรารับรู้ของเราได้ แต่ชีวิตของเราล่ะ? ชีวิตของเรา เห็นไหม เราเกิดมาพบพุทธศาสนา ศาสนาสอนนะ ถ้าไม่มีศาสนาสอน มนุษย์มีกระทบ ๒ อย่าง อย่างหนึ่งคือกระทบภายนอกและกระทบภายใน

การกระทบภายนอก เห็นไหม เราเกิดมาในสังคม สังคมเขาต้องอยู่กันด้วยตัดเทียมกัน เสมอภาค ความเสมอภาค ปัจจัยเครื่องอาศัยเป็นการดำรงชีวิต แต่ด้วยสังคม สิ่งที่กระทบกระทบคือว่าสิ่งที่เราหาความมั่นคงของชีวิต สิ่งนี้มันทุกข์มันยากนะ มันทุกข์มันยากเพราะอะไร? เพราะเราต้องหาอยู่หากินของเรา การหาอยู่หากินก็เป็นงานอันหนึ่ง การกระทบภายใน ถ้าการกระทบภายในนะ ความไม่พอใจ ความขัดข้องใจ ความเผาผลาญหัวใจ สิ่งที่กระทบภายในนี้ ต้องอาศัยศาสนา ศาสนาจะบรรเทาความทุกข์ในหัวใจ

ความทุกข์ในหัวใจ คนเกิดมามั่งมีศรีสุขขนาดไหน

“ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง”

ทุกข์มันมีของมันอยู่แล้ว มันเป็นความจริงของมัน ถ้าเป็นความจริงของมันนะเราจะบรรเทาอย่างไร? ถ้าเราบรรเทาของเราได้ เห็นไหม ถ้าเราบรรเทาของเราได้เราจะมีความสุขพอสมควร แต่ถ้าเราเชื่อในศาสนา เรามีการกระทำของเรา ถึงที่สุดแห่งทุกข์นะเราจะมีความสุข สุขจากภายใน สุขจากความเป็นจริง สุขจากภายนอก สุขจากการที่เราได้ประสบความสำเร็จ เราได้สิ่งที่เราแสวงหา

สิ่งที่แสวงหา เราประสบความสำเร็จแล้วเราก็มีความสุขใจ เห็นไหม ทางศาสนาบอกว่านี่เป็นอามิส อามิสเพราะมันเป็นวัตถุ มันเป็นชื่อเสียง มันเป็นเกียรติศักดิ์เกียรติคุณที่ได้มา สิ่งนี้

เป็นเกียรติศักดิ์ที่ได้มา แต่เวลาประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงในหัวใจแล้วมันไม่มีเกียรติศักดิ์เกียรติคุณหรือ? ถ้าเกียรติศักดิ์เกียรติคุณอย่างนี้เขาเรียก “เกียรติศักดิ์โดยธรรม”

โดยธรรม เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ในป่าในเขาไม่แสวงหาสิ่งใดเลย ทำไมคนเคารพบูชาขนาดนั้น? นี่เกียรติศักดิ์เกียรติคุณมันโดยธรรมไง แต่ถ้ามันไม่โดยธรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ทำความชั่วแต่ว่าเป็นความดี ทำความดียิ่งกระพือว่าเป็นความดีไปใหญ่ แต่ถ้าครูบาอาจารย์ของเรา ความดีนี้แอบทำนะ จะแอบทำกันไม่ให้ใครรู้ว่ามันเป็นความดี

เพราะถ้าเอาความดี เห็นไหม คนเขาติดติดกัน ติดชั่ว ติดชั่วยังแก้ไขได้ง่าย เพราะสิ่งนี้ใครก็รู้ได้ว่าเป็นความไม่ดี แต่ความดีล่ะ? ความดีที่ดีๆ ขึ้นไปกว่านี้ เพราะความดีต้องอาศัยความดีนั้นเป็นการประพฤติปฏิบัติ อาศัยความดี ถ้ามันอาศัยความดี คุณเวลาคนเขาต้องการคนดีๆ คนนิสัยดี สิ่งที่เป็นประโยชน์กับสังคม เราก็มองเราเป็นๆ แต่เวลาชนหมู่มาก เวลาชนหมู่มากขึ้นมา มันมีการเสียดสีกัน มีการแสวงหากัน มีการขัดแย้งกัน ความขัดแย้งกัน นี่พอเอาความดีกับความดี ก็ทะเลาะกันด้วยความดีใจ

นั่นพูดถึงการกระทบของมนุษย์มี ๒ อย่าง อย่างหนึ่งคือการกระทบจากภายนอกนะ ถ้าเราหลีกเลี่ยงซะ เราเข้าป่าเข้าเขา เราไปอยู่ของเราคนเดียวเราจะหลบสิ่งนั้นได้ แต่ในหัวใจนี่นะ เราอยู่ที่ไหนมันก็เร่าร้อนนะ อยู่ในที่ลับที่แจ่มมันเผาตลอด อยู่กับสังคมมันก็ร้อน

“ในสโมสรสันนิบาตทุกดวงใจว่าแห่ว”

ในสโมสรสันนิบาตนะ นี่เขามีความรื่นเริงกัน เขาจัดเลี้ยงกัน แต่เวลามันต้องพลัดพรากจากกันมันเหงานะ มันเงาในหัวใจ เห็นไหม แต่ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา สิ่งนี้มันถมเต็มได้ พุทธานุสติ เราระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเรานะ เราคิดถึงพ่อคิดถึงแม่เรายังชื่นใจ จะนึกเลง จะคนที่ทำอาชญากรรมขนาดไหน เวลาเขาโดนจับ เขาคิดถึงคนแรกคือคิดถึงพ่อแม่เขาจะ ทุกคนจะคิดถึงพ่อคิดถึงแม่ต่อเมื่อเวลาทุกข์เวลายาก

นี่ไงเราคิดถึงพ่อคิดถึงแม่เรายังมีความอ่อนใจเลย แต่ถ้าเราคิดถึงพุทโธ พุทโธ พุทโธ เห็นไหม พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยายเราก็นับถือพุทธศาสนา พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยายเราก็ปรารถนาสิ่งนี้ นี่เวลาเรานึกถึงพุทโธ พุทโธ พุทโธ นี่ไงถ้ามันจะถมหัวใจให้เต็ม ถ้าถมหัวใจให้เต็ม นี่เวลาโลกนี้พร่องอยู่เป็นนิจ ตัณหาความทะยานอยากมันล้นฝั่ง มันล้นไปตลอด นี่ความล้นฝั่งของมัน มันไม่มี

ขอบเขตของมัน เราก็พยายามตั้งสติปิดกั้นมัน สิ่งนี้ไม่ให้มันเผาผลาญใจ ถ้าเราบอกมันเผาผลาญใจๆ แล้วเผาผลาญ ทำอย่างไรจะไม่ให้เผาผลาญล่ะ?

นี่ที่เรามาทำงานกันอยู่นี้ เราเสียดสละกันอยู่นี้ก็เพราะฝึกฝนมัน ถ้าไม่ฝึกฝนมัน เห็นไหม มันลั่นฝ่งๆ มันจะเอาอย่างเดียว มันจะตระหนี่ของมันอย่างเดียว มันต้องการแสวงหาของมันอย่างเดียว ว่ามันจะยึดใจ คุณิคนที่มีอำนาจนะ เวลาเขาปกครองประเทศแล้วเขาไม่พอใจ เขาจะปกครองโลก ปกครองโลกมันก็ไม่พอใจ มันจะปกครองจักรวาลนะ มันไม่พอใจหรอก นี่ถ้ามไม่มีวันเต็มหรอก

แต่ถ้ามันอึดพอของมันนะ ถ้าอึดพอของมันก็บอกว่าโลกไม่เจริญ โลกเจริญต้องมีการแข่งขัน เพราะการแข่งขันนั้นจะมีนวัตกรรมใหม่ๆ ขึ้นมา นี่การแข่งขันนั้นแข่งขันเข้าไปสู่ไฟไฟ แต่ถ้าการแข่งขันที่เป็นธรรม ถ้าการแข่งขันนะ คุณิเวลาเราเป็นผู้ใหญ่ เป็นครูบาอาจารย์ เห็นไหม เวลาสั่งสอนลูกศิษย์ของเขา เขามีเมตตาของเขา นี่แข่งขันไหม?

นี่เห็นเด็กที่มันมีแวว เด็กที่มีแวว เด็กที่มีเขี้ยวปัญญา ครูบาอาจารย์อยากจะเป็นอย่างนี้ ขึ้นมาให้เป็นหลักกับสังคม ถ้าแข่งขันโดยธรรม เห็นไหม สิ่งที่เป็นธรรม แต่การแข่งขันแล้วเวลามันมีกิเลสขึ้นมามันเอาสิ่งนั้นไปทำลายกัน ถ้ามันทำลายกันอย่างนั้นมันทำให้เสียหายนะ ทำให้เสียหาย กรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ใครทำสิ่งใดต้องได้สิ่งนั้น ช้าหรือเร็ว ใครทำสิ่งใด สิ่งนั้นต้องตอบสนองแน่นอน

ฉะนั้น เวลาเราย้อนกลับมาในหัวใจของเรา การแข่งขันระหว่างกิเลสกับธรรม เวลากิเลสชนะมันอยากได้ อยากบรรลุนิพพาน อยากเป็นพระอรหันต์ อยากไปหมดเลย อยาก แล้วอยากได้โดยสำเร็จรูป อยากได้นะ อยากได้โดยไม่มีเหตุมีผล นี่ใจมันเหมือนทางโลกที่เขาแข่งขัน อยากได้ อยากดีไปหมด แต่ไม่มีเหตุมีผลรองรับความดีของตัวเอง ถ้ามันมีเหตุมีผลรองรับขึ้นไป มันเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป นี่การกระทำนั้นมันเป็นความดีเอง

“กลิ่นของศีลหอมทวนลม”

คนดี ทำที่ไหนมันก็ดี ช้าหรือเร็วเขารู้ได้ นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราอยากได้มรรคได้ผล แต่การกระทำนั้นมันไม่สมเหตุสมผล ถ้ามันสมเหตุสมผล เห็นไหม นี่ขีปปากัญญา เวลาปฏิบัติง่ายรู้ง่าย ปฏิบัติง่ายรู้ง่ายมันง่ายเพราะอะไรล่ะ? เขาทำของเขา มา คุณิดูเด็กของเราบางคนทำไมมี

ปัญญามาก ทำไมไม่มีเขาวัวปัญญาของมันล่ะ? ใครไปฝึกฝนมันมา? นิจิตของเขา เขาสร้างของเขามา เด็กบางคนนะเราต้องการปรารถนาให้เขารู้ๆ เราพยายามจ้ำจี้จ้ำไชๆ เขาก็รู้ไม่ได้ พอเขารู้ไม่ได้ นะพ่อแม่ก็ทุกข์ ทำไมไม่สมปรารถนาๆ

นี่พูดถึงเรื่องกรรมนะ แต่กรรมมีการแก้ไข กรรมแก้ไขได้ นี่ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ถึงทำสิ่งใดมาเราก็ฝึกฝนของเรา มันต้องมีความอดทนไง ถ้าความอดทนนี้ความอดทนได้ เพราะว่าสิ่งนี้เป็นสายเลือดของเรา แต่ถ้าทางโลกล่ะ? ถ้าคนที่มีความตั้งใจสาธารณะเขาก็ยอมรับ เขายอมรับได้ เพราะว่า คุณะ เราดูเด็กๆ เราดูแล้วมันขำๆ มันดูแล้วน่ารัก มันไร้เดียงสา แต่ถ้าผู้ใหญ่ไม่ขำนะ ผู้ใหญ่ทำผิดนี้ไม่ขำ เพราะเขาทำผิดกับเรา ถ้าเด็กๆ นี่ดูแล้วมันไร้เดียงสา มันให้อภัยกันได้

เราจะบอกว่าเวลาถ้าโลกเขามองนะ เรามองก็เป็นขำๆ หมายถึงว่าเขาไม่รู้ เขาทำได้ยังไง ไດ? เขาทำให้เราเดือดร้อนได้อย่างไร? แต่ถ้ามันขำใหม่ล่ะ? มันขำไม่ออก เพราะเราเดือดร้อน มันขำไม่ออก นั่นไงถ้ามองขำๆ หมายถึงว่าจิตใจเราเป็นสาธารณะ เราให้โอกาสเขา เราไม่เผาผลาญใจของเรา ถ้าเราไม่เผาผลาญใจของเราละ มองขำๆ มองให้เห็นเหตุเห็นผลแล้วรักษาใจเรา การกระทบจากภายในมันจะน้อยลง

ถ้าการกระทบจากภายในดีขึ้นนะ การกระทบจากภายนอกแทบจะไม่มีผลเลย ถ้าความกระทบจากภายในมันรักษาได้แล้ว ความกระทบจากภายนอก เพราะ เพราะถ้ามีสตินะมันเรื่องของเขา สิ่งกระทบจากภายนอกเราหลับตาก็จบ เราลืมตาก็เห็น สังคมมันเป็นกันแบบนั้น รักษาใจเราละ สิ่งนั้นมันกระทบไม่ถึงใจของเรา แต่ถ้าหัวใจมันหวั่นไหว จิตใจมันพร่องอยู่แล้ว มันขัดข้องหมองใจอยู่แล้ว สิ่งข้างนอกมันเผาผลาญได้เต็มที่นะ

ผลกระทบของมนุษย์ เราเกิดมาเห็นใหม่ นี่เราเกิดมาเป็นอริยทรัพย์ เราเกิดเป็นมนุษย์มันเป็นอริยทรัพย์ เป็นสมบัติที่มีค่ามาก แต่มีค่ามากแล้วเราสร้างสมบุญญาธิการของเรา สร้างสมคือทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว แล้วก็บอกว่าเราจะโง่กันนะ ทำแต่คุณงามความดี ความดีๆ ไอ้คนที่เขาฉกฉวย เขาทำความพอใจของเขา นี่เขาไปข้างหน้าหมดแล้ว

ฉกฉวยให้เป็นประโยชน์ของตัว ได้สิ่งใดมานะแล้วก็ไปนั่งด้วยความสะดุ้งในหัวใจ เมื่อไหร่เขาจะรู้? เมื่อไหร่เรื่องมันจะแดง? มันฉกฉวยมานี่เราได้แต่วัตถุนะ แต่หัวใจมันเหมือนกันทั้งนั้นแหละ มันทุกข์ร้อนเหมือนกัน นี่ฉกฉวยมาด้วยความพอใจของตัวเอง เห็นไหม เขาฉกฉวยกันไปเขาไปถึงไหนแล้ว เราทำความดีๆ เราจะทุกข์ลำเค็ญอยู่ที่นี่ มันจะดีไหวหรือ?

จะทุกข์ลำบากแค่ไหน แต่ถ้าจิตใจมันเป็นคุณงามความดี มันเป็นวาระกรรมของเรา เวลาครูบาอาจารย์ท่านพูดนะ เราสร้างบุญกุศลของเรา เวลาเราขัดสน เราทุกข์ยาก ถึงเวลามันมีคนช่วยเหลือเจือจานนะ คุณพระเราสิ พระเราเวลาบวชมาแล้วบิณฑบาตเป็นวัตร มันได้สิ่งใดมา ถ้าเราไม่เลือกของเรา นี่เราคำรงชีวิตของเราได้

นี่เพราะภายใน เห็นไหม เราเลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง แค่เลี้ยงชีพให้มีชีวะนี้ไว้เพื่อสืบต่อ สืบต่อด้วยการชวนขวยของเรานะ เราหวังมรรคหวังผล ถ้าเราหวังมรรคหวังผลนะสิ่งนี้มันได้มาโดยธรรม ได้มาโดยธรรม เราสร้างบุญวาสนามาแบบนี้ แต่เวลาถ้าคนมีอำนาจวาสนา เห็นไหม นี่พระสิวลิจ ร่ำรวยมหาศาล เพราะเขาสร้างของเขามา

นี่ก็เหมือนกัน เวลาจิตใจของเรา เวลามันขัดสนต่างๆ เราจะทุกข์จะร้อนขนาดไหน แต่ถ้าเรามีธรรมนะ มีปัญญาของเรา นี่ถึงคราวมันเป็น เราอดทนของเรา มีขันติธรรม มีปัญญาแก้ไขของเรา มีขัดสนก็ใช้น้อยแบบขัดสน มีมากเราใช้มากแต่น้อย ชีวิตนี้จะราบรื่น ถ้าชีวิตนี้ราบรื่น มันเป็นไปได้ นี่พูดถึงนะถ้าข้างในมันดี แล้วข้างในมันดีมาจากไหนล่ะถ้าไม่ฝึกฝน เห็นไหม เราบอกว่าของเราถ้ามันไม่ดี แล้วเราทำอย่างไร?

สภาวะแวดล้อม เขาบอกสภาวะแวดล้อมมีผลกับจริตนิสัยของคน สภาวะแวดล้อมมันก็มีส่วน แต่ถ้าจิตใจนะ กรรมมันหยาบซ้ำ สภาวะแวดล้อมดีขนาดไหนมันก็เป็นแบบนั้นแหละ มันแก้ไม่ได้ มันแก้ไม่ได้เพราะเขาไม่แก้ แต่ถ้าเขาจะแก้เนะมันแก้ได้ เขาแก้ เห็นไหม เวลาครูบาอาจารย์ถึงเทศน์ว่าการ คำว่า “เขาเอาหรือไม่เอา”

ถ้าเขาเอานะมันสะเทือนหัวใจ ถ้ามันสะเทือนหัวใจนะ ถ้ามีสติปัญญาแล้วจะแก้ไขมัน เปลี่ยนโปรแกรม ถ้าโปรแกรมมันเปลี่ยน ชีวิตเปลี่ยน ความรู้สึกเปลี่ยน จริตนิสัยเปลี่ยน เห็นไหม มันเปลี่ยนของมัน มันเปลี่ยนเพราะจิตใจนั้นยอมรับ จิตใจนั้นมีสติปัญญายอมเปลี่ยน แต่ถ้าไม่ยอมเปลี่ยน เราพยายามยัดเข้าไปๆ โปรแกรมมันของเดิม เวลามันแสดงโดยธรรมชาติของมัน มันก็ออกมาแบบเดิมนั้นแหละ

นี่ไงเวลาครูบาอาจารย์เทศน์ว่าการเพราะเหตุนี้ไง บอกว่า “ฤทธิ์ในพุทธศาสนา คือการบันลือสีหนาท” ฤทธิ์ของเรา เราก็อายุใจ เหาะเหินเดินป่า อันนั้นเป็นอภิคุณญาณะ ฤทธิ์ ฤทธิ์คือการบันลือสีหนาท แล้วบันลือสีหนาทคือการเทศน์ว่าการ มันมีธรรมนะมันสะเทือนหัวใจทุกๆ

ดวงใจนะ ทุกๆ ดวงใจมีกิเลส เหมือนมีแผล แล้วเวลาเราจะชำระล้างแผลเรามันสะท้อนใจ
ที่นั่นแหละ มันต้องสะท้อนใจ มันถึงจะได้ชำระล้างแผลนั้น

ฉะนั้น ถ้าสิ่งใดที่มันสะท้อนหัวใจของเรา เราเอามาไตร่ตรองของเราเพื่อประโยชน์กับ
เรา แล้วเราจะเปลี่ยนโปรแกรมของเรา ถ้าโปรแกรมที่มันดีขึ้น โปรแกรมนี้ตั้งโปรแกรมขึ้นมา
เลย เข้าสวดมนต์ นั่งสมาธิ ภาวนา เคนจงกรม ถ้าโปรแกรมมันเปลี่ยน เห็นใหม่ มันทำได้ แต่ถ้า
โปรแกรมมันไม่เปลี่ยนนะ ทุกข์ร้อนนัก ทำสิ่งใดก็ไม่เป็นประโยชน์ซักอย่าง นี่ความกระทบจาก
ภายใน กระทบแล้วข้างนอกล้มลุกคลุกคลาน ถ้าความกระทบจากภายในไม่มี แล้วความเป็นไป
ของหัวใจชุ่มเย็น นี่เราเลือกเพื่อนเอา

โลกเขาเลือกเพื่อนกันแต่เรื่องโลกธรรม ๘ ชื่อเสียง ลักการะต่างๆ เราเลือกเพื่อนเอาสัจ
ธรรม แล้วพยายามรักษาแผลใจ พยายามรักษาแผลทำความสะอาดมัน แล้วถ้าข้างในมันมีความ
เป็นจริงของมันขึ้นมา เห็นใหม่ ผลกระทบของเราจะดีทั้งหมด จะดีจากการกระทำ

“มนุษย์จะล่วงพ้นทุกข์ด้วยความเพียร”

ความเพียร ความวิริยะ ความอดสาหะจะทำให้เราประสบความสำเร็จ เห็นใหม่ แล้วถ้า
ความเพียร ความวิริยะ ความอดสาหะไม่ชอบธรรม ไม่ชอบธรรมนี้มันก็ออกไปเป็นมิจฉาทิฎฐิ
ถ้าความเพียร ความวิริยะอดสาหะชอบธรรม แต่ถ้ามันไม่ชอบ ไม่ชอบธรรมเพราะอะไร? เราก็
ใช้ปัญญาใคร่ครวญของเรา ผิดเพราะอะไร? นี่กาลามสูตร ยังไม่เชื่อ มันไม่เป็นเหตุเป็นผลเพราะ
อะไร? ถ้ามันเป็นเหตุเป็นผลเพราะอะไร เราค่อยๆ ทำของเราไป ทำของเราเพื่อประโยชน์กับเรา
นะ

นี่ฟังธรรม ฟังธรรมเพื่อประโยชน์กับหัวใจดวงนั้น เอวัง